

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Ria Ek, Saara Jalava

Sairaanhoidajaopiskelijan perehdytysopas polikliiniseen hoitotyöhön

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoidaja (AMK)

Hoitotyön koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Huhtikuu 2019

Tekijä(t) Otsikko	Ria Ek, Saara Jalava Sairaanhoitajaopiskelijan perehdytysopas polikliniseen hoitotyöhön
Sivumäärä Aika	14 sivua Huhtikuu 2019
Tutkinto	Sairaanhoitaja (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Hoitotyö
Ohjaaja(t)	Liisa Montin, TtT, sh, Lehtori
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli koota aikaisempia opinnäytetöitä hyödyntäen sähköinen perehdytysopas sairaanhoitajaopiskelijoiden käyttöön HUS:n poliklinikoille. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytystä. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin ja Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa.</p> <p>Opinnäytetyön sisältö perustui kuuteen aikaisempaan opinnäytetyöhön. Kahdessa aikaisemmassa opinnäytetyössä oli analysoitu poliklinikoilla jo käytössä olevaa perehdytysmateriaalia. Muut työt keskittyivät haastattelemaan sairaanhoitajaopiskelijoiden ja opiskelijavastavien kokemuksia perehdytyksestä. Opinnäytetyössä hyödynnettiin myös muita aiheita tukevia, luotettavia lähteitä.</p> <p>Aikaisempien opinnäytetöiden perusteella perehdytysopas ja sen aineisto jaettiin neljään eri pääkategoriaan: organisaatiotason perehdytys, poliklinikkatason perehdytys, opiskelijatason perehdytys ja ammatillinen perehdytys. Pääkategorioiden alle muodostettiin väliotsikoita, joissa käsiteltiin aihealueittain oleelliset, sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjattua harjoittelua tukevia aiheita. Perehdytysoppaaseen lisättiin myös aikaisempien opinnäytetöiden ulkopuolelta aihealueita, kuten HUS:n sosiaalisen median säännöt.</p> <p>Opinnäytetyön tuotosta, sähköistä perehdytysopasta voidaan hyödyntää kaikilla HUS:n sisätautien sekä kirurgian poliklinikoilla. Sähköisen perehdytysoppaan avulla toimiyksiköt pystyvät päivittämään sekä lisäämään tietoa reaaliajassa. Perehdytysoppaan avulla yksiköt voivat kehittää ohjatun harjoittelun perehdytystä.</p>	
Avainsanat	Perehdytys, perehdytysopas, poliklinikka, sairaanhoitajaopiskelija, hoitotyö

Author(s) Title	Ria Ek, Saara Jalava Orientation guide for a nursing student in outpatient clinic
Number of Pages Date	14 pages April 2018
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Nursing
Instructor(s)	Liisa Montin, PhD, RN, Senior Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to create an orientation guide. The orientation guide is based on six previous Bachelor's Thesis, for Helsinki and Uusimaa Hospital District for nursing students. The aim of this thesis is to develop the orientation of nursing students. The thesis was done in collaboration with Helsinki and Uusimaa Hospital District and Metropolia University of Applied Sciences.</p> <p>The content of this thesis was based on six previous Bachelor's Theses. Two theses collected already existing orientation material used in outpatient clinics. Rest of the theses focused on interviewing nursing students and student coordinators about the experiences about orientation. Other material from reliable sources was also used for this thesis.</p> <p>Based on the previous Bachelor's Thesis the orientation guide was divided to four main categories: organization level orientation, outpatient clinic level orientation, student level orientation and professional level orientation. Under the main categories were added subheadings, where all the data for orientation was processed. The data was selected also based on the relevancy and substantiveness for nursing students. Some topics outside of the previous final projects were added, like the HUS guidelines for social media.</p> <p>The outcome of this Thesis, the orientation guide, can be used in all HUS outpatient clinics. The outpatient clinics can add and update knowledge in real time. With the orientation guide, the clinics can develop orientation for guided clinical practice.</p>	
Keywords	Orientation, orientation guide, outpatient clinic, nursing student, nursing

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Keskeiset käsitteet	2
2.1	Perehdyttäminen	2
2.2	Perehdytysopas	3
2.3	Poliklinikka toimintaympäristönä	3
2.4	Sairaanhoitajaopiskelija	4
3	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	4
4	Opinnäytetyön toteutus	5
4.1	Aineiston keruu	5
4.2	Aikaisemmat opinnäytetyöt	5
5	Perehdytysoppaan toteutus	6
5.1	Organisaatiotason perehdytys	8
5.2	Poliklinikkatason perehdytys	9
5.3	Opiskelijakohtainen perehdytys	9
5.4	Ammatillinen perehdytys	10
6	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	10
7	Pohdinta	11
	Lähteet	13

1 Johdanto

Terveysalan opiskelijoiden ohjatut harjoittelut ovat suuri osa ammattitutkinnosta. Terveysalalla ohjatun harjoittelun osuus on kolmasosa koko koulutuksen pituudesta. (HUS. 2018.) Ohjattu harjoittelu tukee ja opettaa opiskelijaa hyödyntämään sekä soveltamaan taitojaan ja tietojaan työelämän haasteisiin. Tärkeänä osana ohjattua harjoittelua on sairaanhoitajaopiskelijan laadukas ja kattava perehdytys työyksikköön ja sen toimintaan. Tässä opinnäytetyössä sairaanhoitajaopiskelijan perehdytyksen tueksi luotiin sähköinen perehdytysopas.

Opinnäytetyön tilaajana oli Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin eli HUS:n muodostaa 24 kunnan kuntayhtymä, johon kuuluu 21 sairaalaa. Työntekijöitä on noin 22 000 (HUS a). Erikoissairaanhoitoa tarjotaan yli 1,5 miljoonalle ihmiselle (HUS b) ja HUS:n poliklinikoilla hoidetaan potilaita useilta eri erikoisaloilta. Poliklinikat voidaan laaja-alaisemmin jakaa sisätautien-, kirurgian- ja mielen-terveyspoliklinikoihin. Opinnäytetyön tuotos, perehdytysopas, keskittyy tässä tapauksessa vain sisätautien ja kirurgian poliklinikoihin.

Perehdytysoppaalle on suuri kysyntä ja tarve HUS:n poliklinikoilla. Jatkuva kehittyminen on yritysten kannalta tärkeää, jotta toiminta tehostuisi (Ojasalo – Moilanen – Ritalahti 2014: 12). Sähköisen perehdytysoppaan tarvetta ja kysyntää voi tarkastella eri näkökulmista. Taloudellisesta näkökulmasta katsottuna perehdytysoppaalla on mahdollista tehostaa sekä edistää sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytystä ja näin ollen myös säästää henkilöstöresursseja. Lainsäädännön mukaan kattava ja laadukas perehdytys on työnantajan velvollisuus (Työturvallisuuslaki 2002/738 § 14). Sähköistä perehdytysopasta on helpompi päivittää jatkuvasti, mahdollistaen ajankohtaisimman tiedon tarjoamisen sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytykseen. Siten teknologian näkökulmasta katsottuna sähköinen perehdytysopas edustaa nykyaikaa ja mahdollistaa reaaliaikaisen tiedon tuotteen käyttäjille. Tärkeiksi eettisiksi arvoiksi voidaan nostaa työntekijän sekä potilaan turvallisuus hoitotyötä toteuttaessa. Etiikan kannalta on puolestaan tärkeää huomioida sairaanhoitajaopiskelijan oikeus saada laadukas ja kattava perehdytys. Potilasturvallisuus on hoitotyön kulmakivi, jonka yhtenä osa-alueena voidaan nähdä laadukas ja potilasturvallisuutta edistävä perehdytys.

2 Keskeiset käsitteet

Opinnäytetyössä keskeisinä käsitteinä ovat perehdyttäminen, perehdytysopas, polikliinikka toimintaympäristönä sekä sairaanhoitajaopiskelija.

2.1 Perehdyttäminen

Perehdyttäminen tarkoittaa uuden työntekijän tai opiskelijan opastamista, neuvontaa ja tukea tekemäänsä työhön ja työtehtäviin. Perehdyttäminen perustuu työturvallisuuslakiin ja se on työnantajan lakisääteinen velvollisuus (Työturvallisuuslaki 2002/738 § 14). Perehdyttämisen taustalla tulee olla selkeä suunnitelma, jatkuvuus ja huolellinen valmistautuminen. Perehdytys paitsi lisää henkilöstön osaamista ja parantaa työn laatua, myös tukee työssä jaksamista vähentäen tapaturmia ja poissaoloja. (Penttinen – Mäntynen 2009). Laadukas perehdytys voidaan nähdä työn kuormittavuuteen vaikuttavana tekijänä ja täten henkilöstön työhyvinvoinnin kannalta tärkeänä seikkana (Räsänen – Mertoja 2014).

Perehdyttämisen voi jakaa laajaan ja suppeaan perehdytykseen. Suppeassa perehdytyksessä välitetään perustiedot tehtävästä ja yrityksestä. Laajemmin perehdyttäessä tulee ilmi myös yhteiset tavoitteet ja palaute tehdystä työstä. Laajemmassa perehdytyksessä on kuitenkin mukana monta toimijaa, jonka vuoksi on tärkeää nimittää tietty perehdyttäjä. Näin vältetään katvealueilta ja päällekkäisyyksiltä. (Luoto 2012.)

Perehtyminen alkaa heti työntekijän astuessa ensimmäistä kertaa työpaikalle. Laadukas perehdyttäminen lisää organisaation kannattavuutta saadessaan työntekijän saavuttamaan nopeasti täyden työkykynsä. Perehdytyksen keskeisimmiksi tavoitteiksi voidaan laskea myös yksilön sitoutuminen sekä organisaation uudistumiskyky. (Kjel – Kuusisto 2003: 16–17.) Työ- tai harjoittelupaikalle saapuessa, työntekijälle tai opiskelijalle tulisi varata riittävästi aikaa ja perehdytykseen osallistuvien tulisi olla siihen valmistautuneita (HUS 2018. Opiskelijaohjauksen käsikirja 2.1).

Opiskelijoiden kielteisistä kokemuksista harjoittelun aikana tehdystä tutkimuksesta esille nousi useampia asioita, joihin tulisi kiinnittää huomiota perehdyttämistä suunniteltaessa. Tutkimuksessa kävi esimerkiksi ilmi, että työyksikössä tulisi kiinnittää enemmän huomiota ilmapiiriin sekä kollegiaaliseen käyttäytymiseen. Työyksiköissä tulisi myös käydä säännöllisesti läpi CLES + T-palautteita ja kehittää opiskelijaohjausta niiden pohjalta.

Myös opiskelijaohjaajien ohjaustaitoja tulisi säännöllisesti kehittää opiskelijaohjauskoulutuksin. (Teuho — Roto — Sulonen — Vikberg-Aaltonen — Sankelo 2017.)

Työturvallisuuskeskuksen digijulkaisussa kuvataan perehdyttämisen viiden askeleen menetelmä. Nämä askeleet sisältävät valmistautumisen, opetuksen, mielikuvaharjoittelun, taidon kokeilemisen ja harjoittelun sekä opitun varmistamisen. Valmistautumiseen sisältyy esimerkiksi tavoitteiden asettaminen sekä tietotaito tason arviointi. Opetuksen askeleella näytetään, miten työtä tehdään, selostetaan ja perustellaan ja annetaan toimintasäännöt. Mielikuvaharjoittelussa ohjataan palautteella, annetaan pelkistettyjä sääntöjä ja pyydetään selostamaan työtä. Opitun varmistamisessa on tarkoituksena esimerkiksi arvioida taitotasoa, rohkaista, antaa mahdollisuus työskennellä yksin ja lopulta sopia seurannasta ja päättää opastus. (Ahokas – Mäkeläinen 2013.) Näitä perehdyttämisen viittä porrasta voisi hyvin hyödyntää myös sairaalamaailman opiskelijaohjauksessa ja perehdytyksessä.

2.2 Perehdytysopas

Perehdytysoppaalla tarkoitetaan esimerkiksi erillistä kansiota, tiedostoa tai muuta sähköistä materiaalia, jota yleensä käytetään perehdyttämisen tukena. Perehdytysoppaasta tulisi löytyä kaikki tarvittava tieto, jotta työntekijä oppisi tuntemaan työpaikan tavat ja työhön liittyvät odotukset (Ahokas – Mäkeläinen 2013). Työntekijää ei tulisi jättää yksin oppimisestaan vastuuseen, vaan nimetyn ohjaajan tulisi varmistaa oppiminen (Mertanen 2015: 63–64). Perehdytysaineistoa kootessa olisi hyvä kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin: yleisilmeen ja työpaikan ilmapiirin huomioiminen, helppolukuisuus ja keskittyminen olennaisuuksiin sekä aineiston ylläpidosta huolehtiminen (Kjel – Kuusisto 2003: 211–212).

2.3 Poliklinikka toimintaympäristönä

Poliklinikka määritellään sairaalassa, sairaalan toimintaympäristössä tai organisaatiossa toimivana vastaanotto-, tutkimus- ja/tai hoitoyksikkönä. Potilaat voivat tulla poliklinikalle ajanvarauksella tai päivystyksellisesti. Poliklinikalla työskentely voi esimerkiksi koostua vastaanottokäynneistä, toimenpiteistä, potilaan ohjauksesta, tutkimuksista sekä toimenpidettä edeltävästä tai jälkeisestä käynnistä tai seurannasta. Poliklinikoilla pääsääntöisesti hoidetaan potilaita virka-aikana, eivätkä potilaat yövy poliklinikalla. (Terveyden ja

hyvinvoinnin laitos 2009.) Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin eri sairaaloissa toimii runsaasti eri erikoisalojen poliklinikoita. Sisätautien ja kirurgian poliklinikat ovat ajanvaraus- ja lähetepoliklinikoita. Poliklinikalla ei tutkita tai hoideta päivystysluonteista hoitoa tarvitsevia potilaita. Poliklinikoilla on esimerkiksi erikoisalojen erikoislääkärivastaanottoja ja hoitajavastaanottoja sekä tehdään erilaisia toimenpiteitä.

2.4 Sairaanhoidajaopiskelija

Sairaanhoidajana työskentely vaatii sairaanhoidajan ammattikorkeakoulututkinnon, jonka laajuus on 210 opintopistettä. Opintojen kesto on noin 3,5 vuotta. Yhden opintopisteen työpanos on 27 tuntia. (Sairaanhoidaja AMK Metropolia. Hae opiskelijaksi; Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 2014.) Hoitotyön opinnot koostuvat laaja-alaisista teoreettisista hoitotyön opinnoista, innovaatio-opinnoista, valinnaisista opinnoista, opinnäytetyöstä sekä useista harjoitteluista. Ohjattuja harjoitteluita on noin kolmasosan verran opinnoista (70 opintopistettä). (Sairaanhoidaja (AMK) Metropolia. Hae opiskelijaksi.) Sairaanhoidajan ammattikorkeakoulututkinto täyttää Suomen lain vaatimukset terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994). Suomessa kansallisen lainsäädännön ohella sairaanhoidajatutkintoa säätelee myös EU-direktiivi. EU:n ammattipätevyysdirektiivi määrittää EU-maiden sairaanhoidajien minimiosaamisen (2013/55/EU). Kyseinen direktiivi määrittelee, että sairaanhoidajan koulutuksen tulee kestää vähintään kolme vuotta, sisältäen 4600 tuntia opetusta.

3 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena oli koota aikaisemmin tehdyistä opinnäytetöistä mahdollisimman kattava sähköinen perehdytysopas sairaanhoidajaopiskelijoille polikliiniseen hoitotyöhön. Tuotoksena luotiin selkeä ja käytännönläheinen perehdytysopas HUS poliklinikoiden käyttöön, jotta perehdytyksestä tulee systemaattista. Perehdytysopas tulee olemaan kaikkia sairaanhoidajaopiskelijoita ja opiskelijavastaavia palveleva kokonaisuus, josta voi hyötyä mahdollisesti myös uudet työntekijät.

Opinnäytetyössä ei ole selkeitä tutkimuskysymyksiä. Tutkimuskysymysten sijaan työssä kuvailtiin laadukkaan perehdytyksen eri osa-alueita, haasteita sekä tavoitteita.

4 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on tavoitella ammatillista käytännön toiminnan ohjeistamista (Vilka – Airaksinen 2003: 9). Toimintatutkimuksen tarkoituksena on saada aikaan muutosta ratkaisemalla esimerkiksi joku organisaatiossa oleva ongelma tai kehittämällä jokin uusi tai uudenlainen toiminta. Ideana on luoda esimerkiksi tuote tai ohjeistus jonkun tahon käyttöön, tavoitteena täten osallistaa ihmisiä tai selkeyttää jotakin tiettyä toimintaa. (Ojasalo – Moilanen – Ritalahti 2014: 58–59.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä olisi hyvä olla toimeksiantaja. Toimeksi annettulla opinnäytetyöllä pääsee lähemmäksi omien työelämän taitojen kehittymistä ja saa mahdollisuuden näyttää laajempaa osaamista omaan alaansa liittyen. Toiminnallinen opinnäytetyö ei, poikkeuksia lukuun ottamatta, sisällä tutkimuskysymyksiä tai tutkimusongelmaa. Tästä huolimatta toiminnallisen opinnäytetyön tulee kuitenkin sisältää teoreettista tietopohjaa ja viitekehystä. (Vilka – Airaksinen 2003: 16–17, 30, 38.) Ojasalo ym. (2014: 60-61) kuvaavat toimintatutkimuksen prosessia spiraalina, jossa eri vaiheet toistuvat uudelleen. Nämä vaiheet ovat suunnittelu, havainnointi ja arviointi.

Opinnäytetyössä koottiin aikaisempien opinnäytetöiden tulokset yhteen ja luokiteltiin ne eri osa-alueisiin. Aineiston pohjalta tuotettiin sähköinen perehdytysopas poliklinikoiden käyttöön sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdyttämiseen. Sähköinen perehdytysopas toimitettiin tilaajalle pyydetyssä Powerpoint-muodossa.

4.1 Aikaisemmat opinnäytetyöt

Opinnäytetyön pääasiallinen aineisto koostui seuraavista Metropolia Ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoiden tekemistä valmiista opinnäytetöistä:

Jalomäen ja Herttuaisen (2018) opinnäytetyö kuvaili Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin toteutunutta ja olemassa olevaa perehdytystä ja perehdytysmateriaalia sisätautien poliklinikoilla. Opinnäytetyön tuloksena käy ilmi, että poliklinikoiden käyttöön tulisi saada perehdytysopas, joka tukee opiskelijan ammattitaidon kehittymistä mahdollisimman tehokkaasti harjoittelun aikana.

Kauppisen ja Mäkisen (2017) opinnäytetyössä kuvailtiin sisätautipoliklinikoiden sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytysmateriaalia tavoitteena kehittää opiskelijoiden perehdytystä. Perehdytysmateriaalin kehittämiseksi opinnäytetyössä esitettiin perehdytysmateriaalin selkeyttämistä sekä tiiviimpää, erityisesti opiskelijoille suunnattua kokonaisuutta.

Blubaumin ja Kotilaisen (2018) opinnäytetyössä kuvailtiin opiskelijavastaavien näkemyksiä ohjatun harjoittelun perehdytyksen sisällöstä. Haastatteluissa kävi ilmi, että tulisi paremmin ottaa huomioon opiskelijavastaavien resurssien puute, opiskelijoiden yksilölliset tavoitteet sekä kliinisen hoitotyön eri osa-alueiden perehdyttämiseen kuluva aika. Opiskelijavastaavat kokivat myös, että perehdytysmateriaalin tulisi vastata eri toimintaympäristöjen tarpeita.

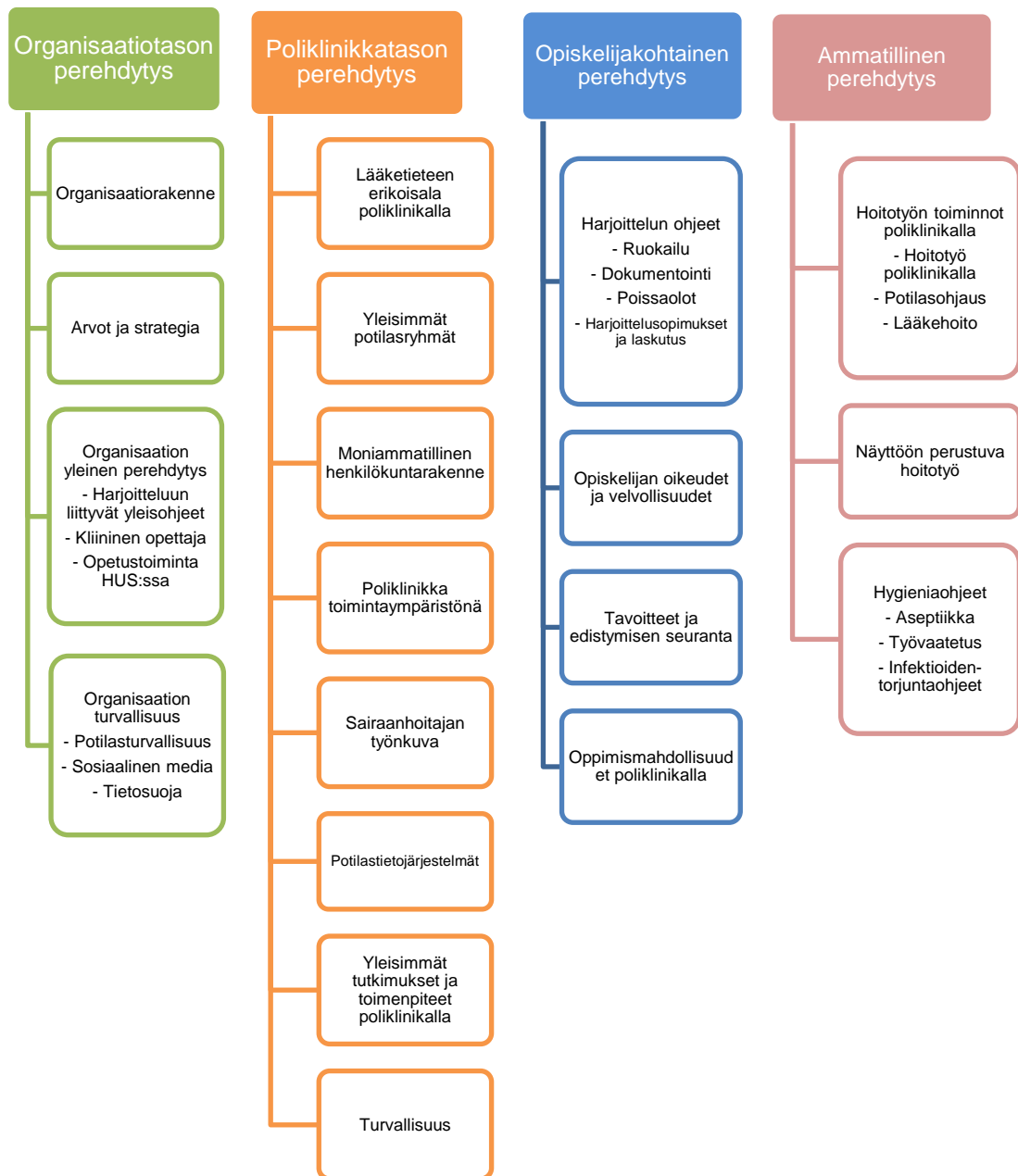
Pentikäisen ja Svenssonin (2017) opinnäytetyössä perehdyttiin kuvailemaan opiskelijavastaavien näkemyksiä perehdyttämisestä kirurgian ajanvarauspoliklinikalla. Opinnäytetyön tuloksena kävi ilmi, että perehdyttäminen sekä opiskelijoiden ohjaaminen koettiin pääasiassa positiivisesti, mutta haasteina perehdytykselle nähtiin ajanpuute, kiire sekä opiskelijoiden suuri määrä.

Sartamon ja Solen (2017) opinnäytetyö keskittyi teemahaastattelullaan kartoittamaan sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia saamastaan perehdytyksestä. Kyselyssä kävi ilmi, että osastojen perehdytyskäytäntöjä tulisi yhdenmukaistaa sekä vahvistaa sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytyksen laatua.

Kilkkisen ja Mattilan (2018) opinnäytetyö toteutettiin sähköpostitse lähetetyillä haastattelukysymyksillä. Kyselystä kävi ilmi, että opiskelijat olivat saaneet perehdytystä eri tavoin niin suullisesti kuin kirjallisestikin. Opiskelijat olivat saaneet sekä hyvää että keinoa perehdytystä. Ongelmakohtina koettiin muun muassa ohjaajan ajanpuute ja poissaolot.

5 Perehdytysoppaan toteutus

Perehdytysoppas koottiin lukemalla ensin läpi kaikki kuusi aikaisempaa opinnäytetyötä. Ohjaavalta opettajalta saatiin käyttöön myös opinnäytetöistä tehdyt posterit. Tämän jälkeen alettiin luokitella opinnäytetöiden tuloksia eri osa-alueisiin. Opinnäytetöiden tulosten perusteella perehdytysoppaan yläotsikoiksi tulivat organisaatiotaso, yksikkötaso, opiskelijakohtainen perehdytys sekä ammatillinen perehdytys.

Kuvio 1. Sairaanhoitajaopiskelijoille suunnatun perehdytysoppaan sisältö poliklinikalla.

Samoja aihealueita käsiteltiin opinnäytetöissä eri otsikoiden alla, joten sähköistä perehdytysoppaassa näitä aihealueita yhdistettiin tai tarvittaessa jaettiin selkeämmän kokonaisuuden saavuttamiseksi. Sähköisessä perehdytysoppaassa huomioitiin myös osia, joita aikaisemmat opinnäytetyöt eivät huomioineet, kuten turvallisuus- ja lääkehoito-osiot.

Sähköinen perehdytysopas muodostuu valmiista tiedosta, jota yksiköt voivat perehdytyksessä hyödyntää, lisätä sekä päivittää. Perehdytysopas koostuu aihealueita käsittelevistä otsikoista, mihin on luotu suora hyperlinkki aihetta käsittelevän aineiston luokse. Perehdytysoppaan sisältö noudattelee Kuvion 1 luokittelua.

5.1 Organisaatiotason perehdytys

Organisaatiotason perehdytystä oli käytetty yläkategoriana viidessä opinnäytetyössä kuudesta. Alakategoriat kuitenkin hieman vaihtelivat opinnäytetöiden tuloksista johtuen. Perehdytysoppaassa päädyttiin hyödyntämään Herttuainen – Jalomäki (2018) tekemää kolmiosaista jaottelua. Osa-alueet ovat organisaatorakenne, opiskelijaohjaus organisaatiossa sekä organisaation arvot. Edellä mainittuihin osa-alueisiin pystyttiin hyvin hyödyntämään HUS-organisaation nettisivuja. Organisaatiotason perehdytyksen kolme eri osa-aluetta laajennettiin, jotta tarvittava tieto perehdytykseen pystyttiin jakamaan selkeiksi ja perehdytystä tukeviksi osa-alueiksi. Kolmen eri osa-alueen laajentamisessa hyödynnettiin muiden opinnäytetöiden tekemiä jaotteluita, jotta kaikki tarvittava tieto löytyisi lopputuotoksesta. Organisaatiotasoa käsiteltiin perehdytysoppaassa otsikoilla: HUS:n organisaatorakenne, organisaation arvot, organisaation strategia, organisaation yleinen perehdytys ja organisaation turvallisuus.

Organisaation yleisen perehdytyksen osa-alueeseen lisättiin aihetta käsitteleviä alaotsikoita, jotta aihealue oli helpompi jäsentää ja kaikki tarvittava tieto tuli käsiteltyä perehdytysoppaassa. Yleisen perehdytyksen alle syötettiin kaikki HUS organisaation yleisissä perehdytyksissä käytetty ja käsitelty tieto. Organisaation yleisperehdytykseen sisältyy harjoitteluun liittyvät yleisohjeet, tietoa kliinisestä opettajasta sekä opetustoiminta HUS:ssa. Harjoitteluun liittyvissä yleisohjeissa otettiin huomioon myös esimerkiksi sairaalan savuttomuus.

Organisaatiotasolla perehdytysoppaaseen syötettiin suorat linkit HUS:n internetsivuille, joista saa tarvittavan tiedon yllämainittuihin aihealueisiin, sairaanhoitajaopiskelijan perehdytystä tukevaan aineistoon. Perehdytysoppaaseen tuotettua tietoa lisättiin myös osa-alueelta, jota aikaisemmat opinnäytetyöt eivät olleet huomioineet. Tämä osa-alue oli HUS:n turvallisuutta käsittelevät ohjeistukset. Turvallisuusohjeistuksissa käsiteltiin tietosuoja, potilasturvallisuusohjeistuksia sekä sosiaalisen median käyttämisen sääntöjä.

5.2 Poliklinikkatason perehdytys

Poliklinikkatason perehdytyksen osa-alue koostui useammasta eri osa-alueesta. Osa-alueet ovat: lääketieteen erikoisala poliklinikalla, poliklinikan yleisimmät potilasryhmät, moniammatillinen henkilökuntarakenne poliklinikalla, poliklinikka toimintaympäristönä, sairaanhoitajan työnkuva poliklinikalla, potilastietojärjestelmät, yleisimmät tutkimukset ja toimenpiteet poliklinikalla sekä turvallisuus poliklinikalla. Henkilökuntarakenteesta tulee käydä ilmi osastolla työskentelevät ammattiryhmät sekä osaston tärkeimmät sähköpostiosoitteet ja puhelinnumerot (Kauppinen – Mäkinen 2017; Herttuainen – Jalomäki 2018.) Yksikkötason perehdytykseen nostettiin esille turvallisuus poliklinikalla, jota aikaisemmat opinnäytetyöt eivät käsitelleet. Tämä aihealue käsittelee poliklinikan turvallisuusohjeita, joita ovat työturvallisuus, potilasturvallisuus, tietoturva ja salassapitovelvollisuus, paloturvallisuus, elvytysohjeet sekä poliklinikalla tehtävät HaiPro-ilmoitukset.

Yksikkötason tietoja ei opinnäytetyön toteutuksessa syötetty perehdytysoppaaseen, vaan tiedon lisääminen jätettiin yksiköiden vastuulle. Tämä johtuen siitä, että HUS:lla on kymmenittäin erilaisia poliklinikoita, joiden työnkuvat voivat erota paljonkin toisistaan. Yksikkötason perehdytyksen ja sen sisältämän tiedon tulee olla selkeää ja kuvata yksikön toimintaa riittävästi (Blubbaum – Kotilainen 2018).

5.3 Opiskelijakohtainen perehdytys

Opiskelijakohtainen perehdytys nostettiin yhdeksi osa-alueeksi sairaanhoitajaopiskelijan perehdyttämisessä (Pentikäinen – Svensson 2017). Opiskelijakohtaista perehdytystä käsiteltiin opiskelijan yksilöllisenä perehdytyksenä. Sähköisessä perehdytysoppaassa osa-alue jaettiin neljän otsikon alle: harjoittelun ohjeet, opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet, opiskelijan tavoitteet ja edistymisen seuranta sekä oppimismahdollisuudet poliklinikalla.

Opiskelijakohtaisen perehdytyksen sisältämää tietoa saatiin HUS:n opiskelijaohjauksen käsikirjasta. Käsikirjassa määriteltiin opiskelijan vastuut, kuten vastuu itseohjautuvuudesta, aktiivisuudesta ja tavoitteiden laatimisesta sekä ohjeet opiskelijan tavoitteiden laatimiseen ja edistymisen seurantaan. Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet -osioon kerättiin tietoa opiskelijaa koskevista lakipykälistä, kuten tietoturvallisuuslaista sekä laki potilaan asemasta ja oikeuksista, joita opiskelijan tulee harjoittelun aikana noudattaa. Oikeuksiin ja velvollisuuksiin sisällytettiin myös opiskelijan työajan seuranta sekä tarvittavien lomakkeiden dokumentointi.

Opiskelijan oppimis- ja harjoittelumahdollisuudet kuvattiin oman alaotsikon alla. Kyseisen otsikon alla poliklinikat voivat kuvailla omia yksikössään olevia oppimismahdollisuuksia.

5.4 Ammatillinen perehdytys

Ammatillinen perehdytys käsittää hoitotyön toiminnot (Blubaum – Kotilainen 2018) sekä näyttöön perustuvan tiedon ja aseptiikan (Kauppinen – Mäkinen 2017). Hoitotyön toiminnot poliklinikalla sisältää hoitotyön poliklinikalla, potilasohjauksen sekä lääkehoidon turvallisen toteuttamisen niin sisätautien kuin kirurgian poliklinikalla. Terveystieteiden lain (2010/1326) määrää, että hoitotyön tulee olla näyttöön perustuvaa. Perehdytysoppaassa näyttöön perustuva hoitotyö sisältää sähköisiä materiaaleja HUS:n Intranetistä, Terveystieteiden laiton ja Käypähoito-suosituksista. Lääkehoidon toteuttamiseen linkitettiin tietoa Terveystieteiden- ja hyvinvoinninlaitoksen tekemästä Turvallinen lääkehoito -oppaasta.

Aikaisemmissa opinnäytetyöissä hygieniaa käsiteltiin otsikolla Aseptiikka. Aseptiikka-aihealue käsitteli käsihuuhteen käyttöohjetta sekä siihen liittyvää lehtiartikkelia (Kauppinen – Mäkinen 2017). Aseptiikka -otsikko vaihdettiin Hygieniaohjeiksi, sillä tämä otsikko käsittelee aihetta laajemmin kuin pelkästään termi aseptiikka. Hygieniaohjeet sisältävät ohjeita käsihygieniasta sekä työvaatetuksesta. Hygieniaohjeistus-otsikon alle linkitettiin myös HUS:n internet-sivuilta löytyvät ohjeet sairaalahygienian noudattamisesta sekä infektioiden torjunnasta.

6 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Tutkimusetiikan näkökulmasta hyvän tieteellisen käytännön keskeisinä lähtökohtina ovat TENK-kriteerit. Esimerkiksi tiedeyhteisön tunnustamat toimintatavat, kuten rehellisyys, yleinen huolellisuus sekä tarkkuus tutkimustyössä, nousevat kriteereissä esille. (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012.) Opinnäytetyö toteutettiin tutkimuseettisiä periaatteita noudattaen. Opinnäytetyössä käytettiin vain luotettavia ja ajankohtaisia lähteitä. Työssä noudatettiin TENK-kriteerejä, joiden avulla voitiin varmistaa, että opinnäytetyö noudatti tutkimuseettisiä periaatteita. Työssä sovellettiin tutkimuskriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. Tiedeyhteisön tunnustamien toimintatapojen lisäksi opinnäytetyössä noudatettiin tarkkuutta tulosten tallentamisessa, esittämisessä ja arvioinnissa.

Toiminnallinen opinnäytetyö pohjautui aikaisempiin opinnäytetöihin, joten työssä otettiin muiden tutkijoiden työ ja saavutukset asianmukaisella tavalla huomioon. Opinnäytetyössä kunnioitettiin muiden tutkijoiden tekemää työtä ja viitattiin töihin asianmukaisella tavalla ja annettiin heidän saavutuksilleen niille kuuluva arvo. Opinnäytetyö suunniteltiin, toteutettiin sekä raportoitiin vaatimusten mukaan, tutkimuseettisiä periaatteita noudattaen. Tässä opinnäytetyössä ei tarvittu tutkimuslupia eikä rahoitusta.

Opinnäytetyössä huomioitiin vahvasti tekijänoikeuslaki. Tekijänoikeuslaki kieltää vilpilliset toimintatavat ja suojelee tekijöitä ja tutkijoita arvostavia työskentelymenetelmiä (Tekijänoikeuslaki 40/1961). Työssä huomioitiin myös HUS organisaation käyttämät tutkimusta ohjaavat eettiset ohjeet. HUS organisaation tutkimuseettiset arvot nostavat muun muassa esille, että tutkimuksesta vastaavan henkilön tehtävänä on varmistaa, että tutkimus voidaan suorittaa asianmukaisesti ja pätevästi (Tutkijan opas lääketieteellisen tutkimuksen eettisestä käsittelystä 2012).

7 Pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli koota aikaisemmin tehdyistä opinnäytetöistä mahdollisimman kattava sähköinen perehdytysopas sairaanhoitajaopiskelijoille polikliiniseen hoitotyöhön. Sähköisen perehdytysoppaan avulla voidaan kehittää, yhdenmukaistaa sekä selkeyttää sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytystä ohjatussa harjoittelussa. Perehdytysoppaaseen koottiin mahdollisimman kattavasti sairaanhoitajaopiskelijan kannalta tärkeää tietoa yhden tiedoston alle, jolloin tiedonhaku ja olemassa olevan tiedon hyödyntäminen perehdytyksessä helpottuu. Sähköisen perehdytysoppaan käyttö ja saatavuus ovat käyttäjystävällistä sekä tiedon reaaliaikainen päivittäminen helppoa ja nopeaa. Haasteeksi perehdytysoppaan käytölle voidaan nähdä sen käytön juurruttaminen perehdytykseen ja käytännön tasolle. Tärkeää olisi myös nimetä vastuuhenkilöt huolehtimaan ajankohtaisen tiedon siirtämisestä ja päivittämisestä perehdytysoppaaseen.

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytystä opiskelijoiden ja opiskelijavastaavien näkökulmaa, aikaisempaa perehdytysaineistoa sekä aikaisempaa aiheeseen liittyvää tutkittua tietoa hyödyntäen. Aikaisemmista opinnäytetöistä saatiin paljon hyödyllistä tietoa, jotta perehdytysopas pystyttiin toteuttamaan. Opinnäytetöiden perusteella haasteena perehdytykselle nähtiin esimerkiksi resurssit, ajanpuute sekä ohjaajien poissaolot, joihin sähköisellä perehdytysoppaalla ei voida vaikut-

taa. Esille nostettiin myös opiskelijoiden sekä opiskelijavastaavien toive saada tiivis, yhdenmukainen ja yksilöllistä kehittymistä tukeva perehdytysopas, joka on suunnattu selkeästi sairaanhoitajaopiskelijoiden käyttöön. Jotta perehdytysopas vastaa esitettyjä käytännön työstä tulleita toiveita, tulee yksiköiden huolehtia, että perehdytysopas sisältää riittävästi ajantasaista, hyödyllistä ja laadukasta tietoa.

Perehdytysopasta tehdessä huomattiin, ettei kuudessa aikaisemmassa opinnäytetyössä mainittu turvallisuutta organisaatio- tai yksikkötasolla. Tämä kertoo siitä, ettei HUS:n aikaisemmissa perehdytysoppaissa ole mainittu turvallisuuden osa-alueita. Tähän olisi jatkossa erityisen tärkeää kiinnittää huomiota. Turvallisuusohjeistukset lisättiin perehdytysoppaaseen huomioiden organisaation turvallisuus, potilasturvallisuus, tietosuoja sekä sosiaalinen media. Lisäksi huomioitiin erikseen turvallisuus poliklinikalla, johon sisällytettiin työturvallisuus, potilasturvallisuus, tietoturva, paloturvallisuus, elvytysohjeistus sekä HaiPro-ilmoitukset.

Perehdytysopasta voidaan käyttää ja hyödyntää käytännön työkaluna sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytyksessä, mutta opinnäytetyön tuloksia voidaan myös mahdollisesti hyödyntää sekä soveltaa perehdytyksen kehittämisessä muidenkin ammattiryhmien kohdalla. On tärkeää, että opiskelija sekä ohjaaja ottavat vastuuta perehdytyksestä ja sen laadusta. Laadukkaasti toteutettuun perehdytykseen tulee kiinnittää tarpeeksi huomiota, varata riittävästi aikaa ja sitä tulee kehittää vastaamaan uusia haasteita ja odotuksia. Perehdytysmateriaali olisi myös hyvä olla saatavilla jo ennen harjoittelun alkua, jotta opiskelija voisi rauhassa hyvissä ajoin tutustua aineistoon ja materiaaleihin.

Tätä työtä olisi hyvä jatkaa tekemällä poliklinikkakohtaisia perehdytysoppaita. HUS:lla on kymmeniä eri poliklinikoita, joissa kaikissa on omat käytäntönsä ja toimintatapansa. Tekemällä yksikkökohtaiset perehdytysoppaat, tulee opiskelijan nähtäville varmasti kaikki tärkeät osa-alueet harjoitteluun liittyen.

Lähteet

Ahokas, Laura – Mäkeläinen, Jukka 2013. Perehdyttäminen ja työnopastus – Ennakoivaa työsuojelua. Työturvallisuuskeskus. Verkkodokumentti. <https://ttk.fi/koulutus_ja_kehittaminen/julkaisut/digijulkaisut/perehdyttaminen_ja_tyonopastus_-_ennakoivaa_tyosuojelua>. Luettu 8.10.2018.

Blubaum, Anna. – Kotilainen, Tea 2018. Opiskelijavastaavien näkemyksiä ohjatun harjoittelun perehdytyksen sisällöstä sisätautien poliklinikoilla. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Saatavilla sähköisesti: <<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018070914353>>.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/55/EU. Annettu 20.11.2013.

Herttuainen, Jelena – Jalomäki, Jenni 2018. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ohjatun harjoittelun perehdytysmateriaalin sisällön analysointi kirurgian poliklinikalla. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Saatavilla sähköisesti: <<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201804044099>>.

HUS a. Ammattilaiselle. Verkkodokumentti. <<http://www.hus.fi/ammattilaiselle/Sivut/default.aspx>>. Luettu 2.10.2018.

HUS b. HUS-tietoa. Verkkodokumentti. <<http://www.hus.fi/hus-tietoa/Sivut/default.aspx>>. Luettu 8.10.2018.

HUS 2018. HUS Opiskelijaohjauksen käsikirja 2.1. Verkkodokumentti. <<http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/terveysalan-opiskelijat/Documents/HUS%20Opiskelijaohjauksen%20k%C3%A4sikirja%202-1%20nettiversio.pdf>>. Luettu 9.10.2018.

Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. 2012. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Verkkodokumentti. <http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf>. Luettu 2.10.2018.

Kauppinen, Anne – Mäkinen, Jenni 2017. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ohjatun harjoittelun perehdytysmateriaalin sisällön analysointi sisätautipoliklinikalla. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Saatavilla sähköisesti: <<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017112818630>>.

Kilkkinen, Anni-Roosa – Mattila, Jonna 2018. Sairaanhoidajaopiskelijoiden näkemyksiä harjoittelun perehdytyksen sisällöistä kirurgian poliklinikalla. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Saatavilla sähköisesti: <<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018111617310>>.

Kjelin, Eija – Kuusisto, Pia-Christina 2003. Tulokkaasta tuloksetekijäksi. Helsinki: Talentum Media Oy.

Luoto, Lauri 2012. Ajattele perehdytys uudelleen. Kirjoitus Psycon –yrityksen blogissa 14.5.2012. <<https://www.psycon.fi/blogi/ajattele-perehdytys-uudelleen>>. Luettu 8.10.2018.

Mertanen, Virve 2015. Työturvallisuuden perusteet. Helsinki: Työterveyslaitos.

Ojasalo, Katri – Moilanen, Teemu – Ritalahti, Jarmo 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenaista osaamista liiketoimintaan. 3., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Pentikäinen, Laura – Svensson, Petra 2017. Ohjattuun harjoitteluun perehdyttäminen kirurgian poliklinikalla. Opiskelijavastaavien näkemyksiä. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Saatavilla sähköisesti: <<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017120319407>>.

Penttinen, Aulikki – Mäntynen, Jukka 2009. Työhön perehdyttäminen ja opastus – ennakoivaa työsuojelua. Työturvallisuuskeskus TTK. Verkkodokumentti. <<http://www.jytyliitto.fi/fi/jyty/materiaalipankki/Documents/Ty%C3%B6suhte/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4n%20kehitt%C3%A4minen/Ty%C3%B6h%C3%B6n%20perehdytt%C3%A4minen%202009%20TTK.pdf>>. Luettu 3.10.2018.

Räsänen, K. – Meretoja, O. 2014. Työhyvinvointi ja henkilökunnan jaksaminen. Teoksessa Aaltonen, Leena-Maija – Rosenberg, Per (toim.): Potilasturvallisuuden perusteet. Kustannus Oy Duodecim.

Sairaanhoitaja (AMK) Metropolia. Hae opiskelijaksi. Verkkodokumentti. <<http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-nuoret-sosiaali-ja-terveysala/hoitoty-sairaanhoitaja/>>. Luettu 28.1.2019.

Sartamo, Elina – Sole, Pauliina 2017. Sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä ohjatun harjoittelun perehdytyksen sisällöstä sisätautien poliklinikalla. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Saatavilla sähköisesti: <<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017120319409>>.

Tekijänoikeuslaki 40/1961. Annettu Helsingissä 08.07.1961.

Terveydenhuoltolaki 1326/2010. Annettu 30.12.2010.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2009. Sosiaali- ja terveydenhuollon tilastollinen vuosikirja 2009. Yliopistopaino. Helsinki.

Teuho, Susanna — Roto, Helinä — Sulonen, Tuija — Vikberg-Aaltonen, Paula — Sankelo, Merja 2017. Terveysalan opiskelijoiden kielteiset kokemukset harjoittelun aikana. Tutkiva Hoitotyö 15 (1). 10-17.

Tutkijan opas lääketieteellisen tutkimuksen eettisestä käsittelystä. 2012. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä. Verkkodokumentti. <<http://www.hus.fi/tutkijalle/tutkimuseettiset-toimikunnat/Documents/Tutkijan%20opas.pdf>>. Luettu 2.10.2018.

Työturvallisuuslaki 2002/738. Annettu Helsingissä 23.08.2012.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014. Annettu Helsingissä 18.12.2014.

Vilka, Hanna – Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.